

Stichting Shell Pensioenfonds

Feiten & Cijfers 2007

Inhoud

Personalia	4
Doelstelling	5
Structuur van het Pensioenfonds	6
2007: de Pensioenwet	8
Activiteiten deelnemersraad	11
Indexatie	12
Premie en verplichtingen	13
Beleggingen in 2007	15
Beleid voor Verantwoord Beleggen	17
Historisch overzicht 1998 – 2007	18
Verklaring van gebruikte begrippen	20

Personalia

Bestuur

Vertegenwoordigers van de werkgever

R.J. Routs, *voorzitter* (tot 6 juli 2007)
C.A. Linse, *voorzitter* (vanaf 6 juli 2007)
R. Willems, *plaatsvervangend voorzitter*
(tot 1 september 2007)
B.P.T. de Wit, *plaatsvervangend voorzitter*
(vanaf 8 oktober 2007)
C. Streng (tot 1 januari 2008)
E.M. Robbe (vanaf 22 januari 2008)
P.R.R. Venhuizen

Vertegenwoordigers van de werknemers

J. van Berkel
E.A. Breunesse
mw L. Boersma
L.R. Riedstra

Deelnemersraad

Vertegenwoordigers van deelnemers

B.C. van der Leer, *plaatsvervangend voorzitter*
A.J. van Noort, *secretaris* (tot 1 juni 2007)
R.H.J. van der Ouderaa (vanaf 1 juni 2007)
R. van Waardenberg
W. Zwiep (tot 1 maart 2007)
A.J.A. van Loon (vanaf 1 maart 2007)

Vertegenwoordigers van pensioengerechtigden

L.F.B. Goudsmit, *voorzitter*
J. van den Bosch
A.W.J. van der Hoeven

J.M.M. Holla, (secretaris vanaf 1 juni 2007)
W.J. Ouwerkerk
W.G. Reman
K.A. Thomas
S. Wage (tot 1 juni 2007)
D. Swier (vanaf 1 juni 2007)

Verantwoordingsorgaan

Vertegenwoordigers van de werkgever

J. van der Veer, *voorzitter*
T.P.K. Huysinga, *plaatsvervangend voorzitter*

Vertegenwoordigers van deelnemers

F.P.G. Paulides
H. Brand

Vertegenwoordigers van pensioengerechtigden

R. van der Vlist
S.Wage

Directie en uitvoering:

Shell Pensioenbureau Nederland B.V.

Vermogensbeheerder:

Shell Asset Management Company B.V.

Certificerend actuaris:

Towers Perrin

Externe accountant:

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

VERANTWOORDING

Feiten & Cijfers geeft een kort overzicht van de gang van zaken bij de Stichting Shell Pensioenfonds (het Pensioenfonds) en van de belangrijkste financiële cijfers over 2007. Een totaalbeeld van de financiële positie van het Pensioenfonds en een uitgebreider verslag vindt u in het Jaarverslag over 2007.

Het Jaarverslag en Feiten & Cijfers zijn elektronisch beschikbaar op de internetsite van het Pensioenfonds: www.shell.nl/pensioenfonds. Op deze site kunt u ook de Statuten, het Reglement en andere brochures en publicaties van het Pensioenfonds vinden.

Wilt u reageren op de inhoud van dit verslag dan kunt u dit doen via e-mail: pensioenfonds@shell.com of per brief: Stichting Shell Pensioenfonds, Postbus 65, 2501 CB Den Haag, Nederland

Doelstelling

Doelstelling van het beleid van het bestuur is het nakomen van pensioenaanspraken en pensioenrechten. Hierbij streeft het Pensioenfonds ernaar om de ingegane en premievrije pensioenaanspraken waardevast te houden. De daarvoor geldende maatstaf is de 'afgeleide consumentenprijsindex alle huishoudens'. In de opzet van de pensioenregeling streeft het Pensioenfonds naar eenvoud en transparantie, en naar onafhankelijkheid van ontwikkelingen in de sociale zekerheid.

Het Pensioenfonds moet ervoor zorgen dat de door de werkgever toegezegde pensioenen uitbetaald kunnen worden. Het probeert daarbij om de koopkracht van de toegezegde pensioenen op peil te houden (zie ook pagina 12).

Lage en stabiele premies

Het Pensioenfonds probeert zijn doelstelling te bereiken met, waar mogelijk, lage en stabiele premies. Daarom belegt het de premies die de werkgever en de deelnemers betalen zorgvuldig. Het strategisch beleggingsbeleid van het Pensioenfonds is daarvoor de leidraad. Dit beleid is gericht op een zo hoog mogelijk beleggingsrendement. Daarbij moeten de risico's die altijd aan beleggen zijn verbonden, aanvaardbaar blijven. Zo blijft het Pensioenfonds ook op lange termijn financieel gezond. Meer informatie over het beleggingsbeleid vindt u in het hoofdstuk over de beleggingen in 2007, op pagina 15.

Structuur van het Pensioenfonds

Werknemers van Shell in Nederland bouwen als deelnemer pensioen op bij het Pensioenfonds. Het Pensioenfonds zorgt ervoor dat zij bij pensionering pensioen gaan ontvangen. Het Pensioenfonds heeft een bestuur, een verantwoordingsorgaan en een deelnemersraad. De directie heeft de dagelijkse leiding en zorgt voor de uitvoering van de pensioenregeling. Een gespecialiseerde organisatie binnen Shell beheert het vermogen van het Pensioenfonds. Op verschillende manieren vindt toezicht en controle plaats.

Bestuur en medezeggenschap

In het Pensioenfonds zijn pensioenregelingen ondergebracht van maatschappijen van de Shell Groep die tot het Pensioenfonds zijn toegetreden. Het bestuur leidt het Pensioenfonds. De deelnemersraad adviseert het bestuur gevraagd en ongevraagd over belangrijke zaken van het Pensioenfonds. Sinds eind 2007 heeft het Pensioenfonds een verantwoordingsorgaan. Het verantwoordingsorgaan beoordeelt elk jaar het beleid van het Pensioenfonds en de manier waarop het bestuur dit beleid heeft uitgevoerd. Ook bekijkt het verantwoordingsorgaan of het bestuur de Principes voor goed pensioenfondsbestuur in praktijk heeft gebracht. Het verantwoordings-

orgaan adviseert het bestuur ook over bepaalde onderwerpen.

Het BESTUUR bestaat uit acht leden. De werkgever en de werknemers hebben elk vier vertegenwoordigers. Shell Petroleum N.V. benoemt de leden van het bestuur. De vertegenwoordigers van de werknemers worden benoemd op voordracht van de Centrale Ondernemingsraad van Shell in Nederland.

De DEELNEMERSRAAD heeft twaalf leden. Acht van hen vertegenwoordigen de pensioengerechtigden. De andere vier vertegenwoordigen de deelnemers: de medewerkers die in dienst zijn van Shell en pensioenaanspraken opbouwen bij het Pensioenfonds. Shell Petroleum N.V. benoemt de leden van de deelnemersraad. De Centrale Ondernemingsraad van Shell in Nederland draagt de vertegenwoordigers van de deelnemers ter benoeming voor. VOEKS, de Vereniging van Oud-Employés der "Koninklijke/Shell" draagt de vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden ter benoeming voor.

Het VERANTWOORDINGSORGAAN heeft zes leden. De werkgever, de deelnemers en de pensioengerechtigden hebben elk twee vertegenwoordigers. Het bestuur benoemt de leden van het verantwoordingsorgaan. Shell Petroleum N.V. draagt de vertegenwoordigers van de werkgever ter benoeming voor. De Centrale Ondernemingsraad van Shell in Nederland draagt de vertegenwoordigers van de deelnemers ter

benoeming voor. VOEKS, de Vereniging van Oud-Employés der "Koninklijke/Shell", draagt de vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden ter benoeming voor.

Op de internetsite van het Pensioenfonds (www.shell.nl/pensioenfonds) vindt u meer informatie over taken en bevoegdheden van het bestuur, de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan.

Directie, uitvoering, vermogensbeheer

Shell Pensioenbureau Nederland B.V. (SPN) is de directeur van het Pensioenfonds. SPN ondersteunt het bestuur, voert de pensioenregeling uit en adviseert het bestuur over het pensioenbeleid. Shell Asset Management Company B.V. (SAMCo) beheert het vermogen van het Pensioenfonds. Ook adviseert SAMCo het bestuur over het beleggingsbeleid.

Extern toezicht en controle

De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) houden toezicht op het Pensioenfonds. DNB bekijkt onder andere het Reglement en de Statuten van het Pensioenfonds. Ook kijkt DNB of de financiële opzet van het

Pensioenfonds goed in elkaar steekt. Verder toetst DNB de deskundigheid van het bestuur. De AFM houdt toezicht op de manier waarop het Pensioenfonds informatie verstrekt. De AFM gaat na of de informatie van het Pensioenfonds begrijpelijk en duidelijk is. Ook kijkt de AFM of het Pensioenfonds de juiste informatie verstrekt en of dat op tijd gebeurt. Verder houdt de AFM toezicht op de manier waarop het Pensioenfonds op de financiële markten belegt. Het externe toezicht van DNB en de AFM is vastgelegd in de Pensioenwet.

De certificerend actuaaris beoordeelt elk jaar de financiële positie van het Pensioenfonds. Hij controleert of de voorziening pensioenverplichtingen juist is vastgesteld en of er voldoende vermogen aanwezig is. Ook kijkt hij of de premies juist zijn vastgesteld.

De externe accountant controleert elk jaar of de jaarrekening van het Pensioenfonds klopt. De certificerend actuaaris en de externe accountant zijn niet in dienst van het Pensioenfonds.

2007: de Pensioenwet

De Pensioenwet is sinds 1 januari 2007 van kracht. Het Pensioenfonds voerde de bepalingen van de nieuwe wet die direct van kracht werden, meteen uit. De wet bevat echter ook bepalingen die pas per 1 januari 2008 van kracht werden. In 2007 bereidde het Pensioenfonds zich voor om ook op tijd aan deze bepalingen te kunnen voldoen.

Dit leidde tot verschillende veranderingen. Als eerste kwam er een verantwoordingsorgaan, naast het bestuur en de deelnemersraad. Ook werd het intern toezicht geregeld. Aan het eind van het jaar besloot het bestuur om de Statuten en het Reglement volledig aan de Pensioenwet aan te passen, en sloot het Pensioenfonds een Uitvoeringsovereenkomst met de werkgever.

Verantwoordingsorgaan en intern toezicht

Tegelijk met de Pensioenwet zijn de Principes voor goed pensioenfondsbestuur ingevoerd. Volgens

deze principes moeten pensioenfonds een verantwoordingsorgaan hebben. Ook moeten zij zorgen voor intern toezicht. Het afgelopen jaar wijzigde het Pensioenfonds daarom zijn structuur. Het stelde een verantwoordingsorgaan en intern toezicht in. Op 27 juni 2007 zijn deze wijzigingen vastgelegd in de Statuten.

Verantwoordingsorgaan

De benoeming van de zes leden van het verantwoordingsorgaan vond plaats in december 2007. De werkgever, de deelnemers en de pensioengerechtigden hebben ieder twee vertegenwoordigers in het orgaan. In 2008 zal het verantwoordingsorgaan voor het eerst een oordeel geven over het beleid en de uitvoering daarvan door het bestuur in 2007. Ook zal het verantwoordingsorgaan beoordelen of het Pensioenfonds de Principes voor goed pensioenfondsbestuur het afgelopen jaar in praktijk heeft gebracht.

Intern toezicht

Het Pensioenfonds heeft het wettelijk verplichte intern toezicht geregeld door middel van 'visitatie'. Elk jaar zal een speciaal ingestelde 'visitatiecommissie' kritisch bekijken hoe het Pensioenfonds zijn taken uitvoert. De commissie zal uit drie onafhankelijke, externe deskundigen bestaan. Zij bekijken telkens een deel van de taken van het Pensioenfonds. Na drie jaar zijn alle taken van het Pensioenfonds een keer aan de orde geweest.

Statuten en Reglement V per 1 januari 2008

Om aan alle bepalingen uit de Pensioenwet te voldoen die vanaf 1 januari 2008 gelden, waren meer aanpassingen noodzakelijk. Eind 2007

VERMOGEN, VERPLICHTINGEN EN DEKKINGSGRAAD IN 2007

- Het vermogen van het Pensioenfonds op basis van marktwaarde bedroeg eind 2007 € 19.257 miljoen (2006: € 18.570 miljoen).
- De voorziening pensioenverplichtingen bedroeg op 31 december 2007 € 10.679 miljoen (2006: € 11.256 miljoen).
- De gemiddelde marktrente voor het berekenen van de voorziening pensioenverplichtingen was 4,85% (2006: 4,3%).
- De dekkingsgraad op 31 december 2007 was 180% (2006: 165%). De dekkingsgraad van het Pensioenfonds op die datum moest ten minste 129% zijn. Het Pensioenfonds voldeed ruimschoots aan die eis.
- De certificerend actuaris beoordeelde de financiële positie van het Pensioenfonds per 31 december 2007 als goed.

BELANGRIJKSTE WIJZIGINGEN PER 1 JANUARI 2008

Statuten

Een belangrijke wijziging in de Statuten is de uitbreiding van het adviesrecht van de deelnemersraad. De deelnemersraad kreeg, in aanvulling op de bestaande adviesrechten, ook het recht advies te geven over:

- een korte- of langetermijnherstelplan;
- een collectieve inkomende waardeoverdracht;
- de uitvoeringsovereenkomst;
- premiekorting of premierugstorting.

Het was al gebruikelijk dat het Pensioenfonds over deze onderwerpen advies vroeg. Verder is het instemmingsrecht van de werkgever over verschillende belangrijke besluiten van het bestuur vervallen. Er geldt nu een verzwaarde besluitvormingsprocedure voor besluiten van het bestuur over deze onderwerpen.

Reglement V

In het Reglement is nu vastgelegd welke informatie het Pensioenfonds volgens de Pensioenwet moet geven. Veel van de verlangde informatie verstrekte het Pensioenfonds al.

Daarnaast zijn er ook inhoudelijke veranderingen. Zo geldt vanaf 1 januari 2008 dat:

- een aangemelde partner recht houdt op partnerpensioen, wanneer ongehuwd samenwonenden uit elkaar gaan;
- de mogelijkheden om ouderdompensioen en partnerpensioen uit te ruilen zijn beperkt doordat zij zijn aangepast aan de Pensioenwet;
- de grenzen en mogelijkheden voor het afkopen van kleine pensioenen zijn herzien.

besloot het bestuur daarom de Statuten en Reglement V opnieuw te wijzigen. Alle definities in de Statuten en het Reglement zijn aangepast aan de Pensioenwet. Een paar bepalingen zijn uit de Statuten gehaald en in het Reglement opgenomen. Verder zijn er kleine correcties in de tekst aangebracht. De belangrijkste andere wijzigingen staan in het kader boven aan deze pagina.

Uitvoeringsovereenkomst per 1 januari 2008

Onder de Pensioenwet moest er een nieuwe overeenkomst komen tussen het Pensioenfonds en Shell Petroleum N.V., de Uitvoeringsovereenkomst. Deze overeenkomst vervangt de vroegere financieringsovereenkomst. In de Uitvoeringsovereenkomst is de juridische relatie tussen de werkgever en het Pensioenfonds uitgewerkt. De overeenkomst is per 1 januari 2008 van kracht geworden.

Indexatielabel

In de Pensioenwet staat verder dat er een beeldmerk zal worden opgezet, om de indexatiekwaliteit van een pensioenregeling aan te geven. Dit beeldmerk, het 'indexatielabel' zou volgens de wet per 1 januari 2008 ingevoerd moeten worden. Deze invoering werd uitgesteld en staat nu gepland voor 1 juli 2008.

Communicatie

Nieuwe deelnemers ontvangen van het Pensioenfonds een informatiepakket. In dat pakket zitten onder andere het Reglement, de Statuten en een brochure met uitleg over de pensioenregeling. Dit informatiepakket is aangepast aan de veranderingen die in 2007 plaatsvonden.

Naast het informatiepakket werd ook de brochure 'Binnenkort 65' herzien. Deze brochure gaat naar deelnemers die 65 jaar worden. Verder kreeg de internetsite van het Pensioenfonds teksten voor gepensioneerden in het Engels.

AANPASSING DEFINITIE ARBEIDSONGESCHIKTHEID

Ook de Wet Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA) zorgde voor een wijziging in Reglement V. Op 1 juli 2007 paste het Pensioenfonds de definitie van Arbeidsongeschiktheid aan de wettelijke bepalingen in de WIA aan. Het Pensioenfonds mag voortaan een arbeidsongeschiktheids-pensioen alleen uitkeren aan deelnemers die volgens de wet volledig arbeidsongeschikt zijn (voor 80% of meer) en bij wie de kans op herstel binnen 5 jaar heel klein is.

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid veranderde de naam van de indexatiematrix in 'toeslagenmatrix'. In deze matrix staat de precieze tekst die pensioenfondsen moeten gebruiken wanneer zij communiceren over indexatie. Deze wettelijk verplichte tekst wijzigde ook. Het Pensioenfonds paste daarom zijn teksten over indexatie aan deze wijziging aan.

Pensioenoverzicht en pensioencalculator

Uniform Pensioenoverzicht

In februari 2007 ontvingen de deelnemers het overzicht met hun opgebouwde en te bereiken pensioenaanspraken volgens Reglement V. Dit overzicht was ook dit jaar weer opgezet volgens de regels van het landelijke Uniform Pensioenoverzicht. Vanaf 2008 moeten alle pensioenfondsen hun pensioenoverzichten volgens deze regels opstellen. Deelnemers kunnen zo de overzichten van verschillende pensioenfondsen vergelijken en pensioenaanspraken optellen.

Pensioencalculator

Op het pensioenoverzicht dat deelnemers in februari ontvangen, staan hun pensioenaanspraken

per 31 december van het jaar daarvoor. Deelnemers kunnen hun pensioenaanspraken ook bekijken met de Pensioencalculator, als zij aangelogd zijn op het Shell intranet. De calculator geeft altijd de meest actuele stand van zaken weer. Met de calculator kan een deelnemer dus zijn pensioenaanspraken van dat moment zien. Verder kunnen deelnemers met de calculator ook berekeningen maken. Zo kan een deelnemer bijvoorbeeld zien wat de gevolgen voor zijn pensioen zijn, als hij ervoor kiest om eerder met pensioen te gaan. De Pensioencalculator werd in 2007 ruim 10.000 maal bezocht en er werden bijna 84.000 berekeningen gemaakt.

Financiële vereisten

Het Pensioenfonds moet financieel gezond zijn, zodat het naar verwachting aan zijn verplichtingen kan voldoen. Hiervoor zijn regels vastgesteld in de Pensioenwet. Er gelden eisen voor de dekkingsgraad: de verhouding tussen het vermogen en de voorziening pensioenverplichtingen. De dekkingsgraad van pensioenfondsen moet minimaal 105% zijn. Het Pensioenfonds belegt op financiële markten en loopt dus beleggingsrisico's. Daarom moet dit minimum verhoogd worden met een extra zekerheidsmarge. De vereiste dekkingsgraad voor het Pensioenfonds is 129%.

De Pensioenwet geeft ook regels voor de manier waarop het Pensioenfonds de voorziening pensioenverplichtingen en het vermogen berekent. De voorziening pensioenverplichtingen moet worden berekend met de marktrente. Daarbij speelt ook de termijn waarop aan de verschillende uitkeringen voldaan moet worden mee. Het Pensioenfonds kan daarom geen vast rentepercentage, bijvoorbeeld 4%, meer gebruiken om de voorziening pensioenverplichtingen te berekenen.

Het vermogen moet op marktwaarde worden berekend. Dat was al gebruikelijk.

Activiteiten deelnemersraad

De deelnemersraad adviseert het bestuur gevraagd en ongevraagd over belangrijke zaken van het Pensioenfonds. Formele overlegvergaderingen tussen het bestuur en de deelnemersraad vinden twee maal per jaar plaats. De directie en de deelnemersraad houden elkaar in de loop van het jaar op de hoogte van belangrijke ontwikkelingen.

Het bestuur overlegde in 2007 tweemaal met de deelnemersraad. De deelnemersraad en de directie kwamen driemaal voor overleg bij elkaar. De directie verzorgde in september een workshop voor het bestuur en de deelnemersraad over de Pensioenwet. In november was er een workshop voor de deelnemersraad over het Pensioenfondsplan 2008 - 2010.

Adviesaanvragen

In hun overleg informeert de directie de deelnemersraad over adviesaanvragen en de voorstellen die daarin staan. De directie beantwoordt eventuele vragen, waarna de deelnemersraad advies uitbrengt. Na dit advies neemt het bestuur een definitief besluit over de voorstellen.

Het afgelopen jaar was opnieuw een druk jaar voor de deelnemersraad. In 2007 is twaalf maal om advies gevraagd (zie kader). Het ging daarbij vaak om omvangrijke en ingewikkelde onderwerpen.

Soms plaatste de deelnemersraad opmerkingen of kanttekeningen bij een advies. De directie besprak deze opmerkingen dan in het overleg met de deelnemersraad. Het bestuur informeerde de deelnemersraad altijd schriftelijk over elk genomen, definitief besluit.

De directie hield een paar aparte bijeenkomsten met vertegenwoordigers van de deelnemersraad voor de adviesaanvragen over de Statutenwijziging, de wijziging van Reglement V en de

Uitvoeringsovereenkomst. Daar gaf de directie extra toelichting en beantwoordde vragen van de deelnemersraad.

Nadat de deelnemersraad het definitieve besluit van het bestuur over deze onderwerpen ontving, besloot de deelnemersraad om extern juridisch advies te vragen. In overleg met de externe juridische adviseurs van het bestuur en van de deelnemersraad, is afgesproken dat de deelnemersraad over een aantal onderwerpen verder zal adviseren.

Volgens de Pensioenwet moest het bestuur over de laatste vier onderwerpen vóór het eind van 2007 een definitief besluit nemen. Daarom werd de behandeling van de adviesaanvraag over de beëindiging van de regeling toeslag voor de laagstbetaalden uitgesteld.

OVERZICHT VAN ADVIESAANVRAGEN AAN DE DEELNEMERSRAAD

- februari - Aanpassing Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN)
- Aanpassing Corporate Governance Beleid
- maart - Principes voor goed pensioenfondsbestuur
- mei - Jaarverslag van de Stichting Shell Pensioenfonds over 2006
- Indexatie en aanpassingen per 1 juli 2007
- Definitie arbeidsongeschiktheid
- juli - Beëindiging regeling toeslag voor de laagstbetaalden
- oktober - Aanpassing Tabel 16 in de Bijlage bij het Reglement
- oktober/
november - Statutenwijziging
- Wijziging Reglement V
- Uitvoeringsovereenkomst
- december - Werkgeverspremie 2008

Indexatie

Indexatie is het aanpassen van pensioenen met een toeslag. Het Pensioenfonds streeft ernaar om de pensioenen waardevast te houden, dat wil zeggen aan te passen aan de prijsontwikkeling (inflatie). Om die prijsontwikkeling te bepalen gebruikt het Pensioenfonds de 'afgeleide consumentenprijsindex alle huishoudens'. Die wordt maandelijks door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerd.

De doorlopende pensioenen zijn per 1 juli 2007 verhoogd met 1,6%. De stijging van de afgeleide consumentenprijsindex alle huishoudens was ook 1,6%. Het overbruggingspensioen werd op basis van de algemene salarisverhoging van Shell in Nederland per 1 juli verhoogd met 2%. Ook de maxima voor de tegemoetkoming 65-min werden aangepast: voor het ouderdomspensioen van € 10.846 naar € 11.063 en voor het partnerpensioen van € 7.592 naar € 7.744.

Onvoorwaardelijk en Voorwaardelijk

Ieder jaar besluit het bestuur of de pensioenen worden aangepast met een toeslag. Voor sommige onderdelen van het pensioen vindt deze aanpassing automatisch plaats. In die gevallen is de indexatie onvoorwaardelijk. Deze onderdelen worden in Reglement V precies genoemd. Voor alle

andere onderdelen van het pensioen is de indexatie voorwaardelijk: de financiële situatie van het Pensioenfonds moet het toelaten.

In aanvulling op de voorwaardelijke indexatie, kan het Bestuur besluiten om op basis van overige factoren, zoals de ontwikkelingen in de sociale zekerheid, de gezondheidszorg of de ontwikkeling van de salarissen bij Shell in Nederland, een aanvullende toeslag te verlenen. Zo'n aanvulling is ter discretie van het bestuur.

In juli 2007 ontvingen alle pensioengerechtigden het jaarlijkse bericht over hun pensioenrechten en over eventuele wijzigingen daarin. Ook oud-medewerkers van Shell met een uitgesteld pensioen en ex-partners van wie het adres bij het Pensioenfonds bekend is, ontvingen in juli 2007 bericht over hun pensioenaanspraken.

Premie en verplichtingen

Het Pensioenfonds belegt de premies die de deelnemers en de werkgever betalen. Hiermee, en met de opbrengsten uit de beleggingen, worden de pensioenen nu en in de toekomst betaald. De waarde van de beleggingen vormt het vermogen van het Pensioenfonds. Tegenover het vermogen staat de voorziening pensioenverplichtingen.

De premie voor de werknemers, de deelnemerspremie, is vastgelegd in Reglement V. De deelnemerspremie bedraagt 2% over het salaris tot en met het normale maximum van salarisgroep 5. Over het salaris dat daar bovenuit komt, bedraagt de deelnemerspremie minimaal 2% en maximaal 8%. De premie die de werkgever aan het Pensioenfonds betaalt, is afhankelijk van de dekkingsgraad.

Het bestuur kan besluiten om de premies te verlagen, maar de minimale deelnemerspremie is

altijd 2% van het salaris. De minimale werkgeverspremie is altijd 5% van de salarissom. In het schema staat het beleid van het bestuur voor de deelnemerspremie ten opzichte van de werkgeverspremie. Het bestuur kan van dit beleid afwijken als daar goede redenen voor zijn.

In de eerste helft van 2007 betaalden alle deelnemers 2% over het salaris tot en met € 71.274 en 8% over het deel van het salaris dat daar bovenuit komt. De tweede helft van het jaar betaalden alle deelnemers 2% over het salaris tot en met € 72.700 en 8% over het deel van het salaris dat daar bovenuit komt. In 2007 betaalde de werkgever een premie van 17% van de salarissom.

De premie die de werkgever betaalt, is afhankelijk van de dekkingsgraad van het Pensioenfonds. Eind 2007 bevond de dekkingsgraad van het Pensioenfonds zich een kalenderjaar lang regelmatig boven 173%. Het bestuur besloot daarom de werkgeverspremie voor 2008 te verlagen naar het in het financieringsbeleid opgenomen minimum van 5% van de salarissom.

Hoogte deelnemerspremie ten opzichte van de werkgeverspremie

Bij een werkgeverspremie van	bedraagt de deelnemerspremie	
(percentage van de totale salarissom)	(percentage van het salaris* tot het normale maximum van salarisgroep 5)	(percentage van het deel van het salaris* boven het normale maximum van salarisgroep 5)
16% of hoger	2 %	8 %
hoger dan 5%, maar lager dan 16%	2 %	de helft van de werkgeverspremie
5%	2 %	2 %

* salaris = 12 maanden salaris plus de uitkering ineens in april en/of december plus eventuele pensionabele toeslagen

Deze verlaging van de werkgeverspremie vormt naar verwachting geen bedreiging voor de gezonde ontwikkeling van het vermogen. Ook de indexatieambitie (het streven om de pensioenen waardevast te houden) kan zowel op de korte als op de langere termijn met een grote mate van zekerheid worden nagekomen. Als de werkgever de minimumpremie van 5% betaalt, betalen de deelnemers over het deel van het salaris dat boven het normale maximum van salarisgroep 5 uit komt ook de minimumpremie, namelijk 2%. De deelnemerspremie bedraagt vanaf 1 januari 2008 dus 2% over het salaris (zie schema op pagina 13).

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen is de waarde van alle opgebouwde pensioenver-

spraken. Die daalde naar € 10.679 miljoen per eind 2007 (2006: € 11.256 miljoen). De daling van de voorziening pensioenverplichtingen is met name het gevolg van de stijging van de marktrente in 2007 ten opzichte van 2006. De gemiddelde rente waarmee de voorziening pensioenverplichtingen werd berekend was 4,85% (2006: 4,3%).

In 2005 en 2006 berekende het Pensioenfonds de voorziening pensioenverplichtingen en de dekkingsgraad op twee manieren: met de marktrente en met een vaste rente van 4%. De Pensioenwet schrijft voor dat de voorziening pensioenverplichtingen met de marktrente moet worden berekend. Vanaf 2007 werkt het Pensioenfonds daarom alleen nog met de marktrente.

Beleggingen in 2007

Het afgelopen jaar was een redelijk beleggingsjaar voor het Pensioenfonds. Het beleggingsrendement na aftrek van kosten in 2007 was 5,9%. In 2006 was dit 17,3%. Het rendement was 0,1% hoger dan de interne benchmark van 5,8%, de maatstaf die het Pensioenfonds hanteert.

Het rendement op aandelen was 7,5% (2006: 21,0%). Dit was 1,2% onder de benchmark. Vooral in het tweede halfjaar stond het rendement in de meeste aandelenmarkten onder invloed van de kredietcrisis in de Verenigde Staten. Met name in de Verenigde Staten en Japan was het behaalde rendement op aandelen negatief.

Op vastrentende waarden was het rendement in 2007 negatief: -3,2% (2006: 4,7%). Dit was 1,5% onder de benchmark. Ook hier speelde de ongerustheid over de zwakke Amerikaanse economie en de huizenmarkt in de Verenigde Staten een rol.

Het rendement op alternatieve beleggingen was in 2007 met 34,6% (2006: 51,3%) opnieuw het hoogste. De hedgefondsen leverden ook in 2007 een solide rendement op van 6,9% (2006: 5,5%). De rendementen op deze beleggingen waren beide boven de benchmark.

De tabel onderaan deze pagina geeft de vergelijking van het rendement met de interne benchmark. In de grafiek op pagina 16 is het netto totaal rendement over verschillende perioden afgezet tegen de benchmark.

Netto¹⁾ rendementen (%) in vergelijking met de interne benchmark

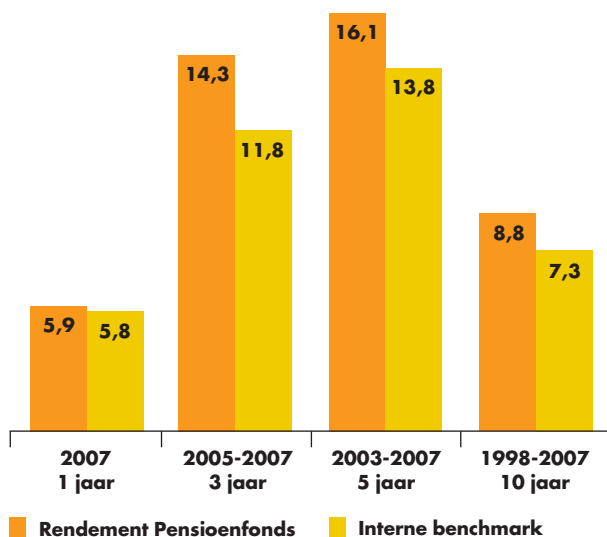
De rendementen in de tabel zijn na valuta afdekking

	2007		2006		2005 ¹⁾	
	Pensioenfonds	Benchmark	Pensioenfonds	Benchmark	Pensioenfonds	Benchmark
Aandelen	7,5	8,7	21,0	18,3	24,6	20,7
Vastrentende waarden	-3,2	-1,7	4,7	2,4	11,1	7,1
Alternatieve beleggingen	34,6	8,2	51,3	19,2	24,8	16,0
Hedgefondsen	6,9	3,9	5,5	2,8	4,5	3,4
Actief valutabeheer	0,1	-	0,1	-	-0,4	-
Totaalrendement	5,9	5,8	17,3	13,5	20,4	16,3

¹⁾ vanaf 2006 worden netto rendementen gegeven, dus na aftrek van de kosten voor vermogensbeheer. De rendementen uit 2005 in deze tabel zijn herberekend naar netto rendementen, zodat ze vergelijkbaar zijn

Netto totaalrendementen (%)

Rendementen zijn na valuta afdekking

Beleggingsbeleid

Het bestuur streeft naar beleggingen die goede en stabiele resultaten op de lange termijn opleveren. Met het oog daarop stelt het bestuur het strategisch beleggingsbeleid vast. In het strategisch beleggingsbeleid is de verdeling vastgelegd van

de beleggingen over bijvoorbeeld aandelen en vastrentende waarden (voornamelijk obligaties). De beleggingscategorieën zijn weer verder onderverdeeld naar verschillende regio's in de wereld, zoals Europa, de Verenigde Staten of Japan.

SAMCo voert het beleggingsbeleid voor het Pensioenfonds uit. Bij de uitvoering maakt SAMCo ook gebruik van externe vermogensbeheerders. In de tabel onder aan deze pagina staat de strategische verdeling voor 2005 - 2007. SAMCo mag van de benchmark afwijken binnen de vastgelegde minimum- en maximumpercentages.

Valutabeheer

Het Pensioenfonds belegt in verschillende regio's in de wereld. Daardoor loopt het valutarisico's. Het Pensioenfonds dekt deze risico's voor de belangrijkste niet-euro valuta volledig af. Zo hebben wijzigingen in de waarde van deze valuta ten opzichte van de euro geen invloed op de waarde van de beleggingen van het Pensioenfonds. Daarnaast voert het Pensioenfonds op beperkte schaal actief valutabeheer.

De strategische verdeling voor 2005-2007 (in %)

	Minimum	Benchmark 2005-2007	Maximum
Beursgenoteerde aandelen (*)	55-62	60-67	65-72
Vastrentende waarden	25	30	35
Alternatieve beleggingen (o.a. private equity, vastgoed) (*)	0	3-10	10
Hedgefondsen	0	8	10
Kas	-15	-8	5
Totaal		100	

(*) alternatieve beleggingen en beursgenoteerde aandelen zijn samen 70%; het percentage beursgenoteerde aandelen wordt kleiner als het percentage alternatieve beleggingen toeneemt

Beleid voor Verantwoord Beleggen

Het afgelopen jaar kreeg verantwoord ondernemen veel aandacht in de media. De publieke belangstelling voor sociaal en milieubewust handelen en de rol die bedrijven daarbij spelen, nam sterk toe. Bij veel investeerders, waaronder pensioenfondsen, staat verantwoord beleggen hoog op de agenda. Het Pensioenfonds stelde begin 2008 het beleid voor verantwoord beleggen vast. Hierin staan de uitgangspunten die het Pensioenfonds bij beleggen hanteert.

De zogeheten 'United Nations Global Compact' criteria vormen de basis van het beleid. Deze criteria voor verantwoord ondernemen zijn wereldwijd geaccepteerd. Ze hebben onder andere betrekking op mensenrechten, arbeidsomstandigheden en milieu. De criteria sluiten geen bedrijven op voorhand uit. Wanneer het Pensioenfonds in ondernemingen investeert, kijkt het naar de bedrijfsvoering van die ondernemingen. Ze moeten een goed ondernemingsbeleid, sociaal beleid en milieubeleid voeren.

Het Pensioenfonds heeft stemrecht bij de aandeelhoudersvergaderingen van de bedrijven waarin het belegt. Het streven is om uiteindelijk bij zoveel mogelijk ondernemingen waarin wordt belegd te

stemmen. Stemmen gebeurt bij voorkeur op afstand, het Pensioenfonds is dus niet op elke aandeelhoudersvergadering aanwezig. De nadruk ligt op 'engagement'. Dat wil zeggen dat het Pensioenfonds, wanneer het daar aanleiding voor ziet, met de leiding van een onderneming in gesprek gaat. Het Pensioenfonds gebruikt een gespecialiseerde dienstverlener. Het maakt duidelijke afspraken met deze dienstverlener over de manier van werken. Het Pensioenfonds houdt altijd zelf de regie.

Omdat het Pensioenfonds in een groot aantal ondernemingen investeert, vindt de invoering van dit beleid in stappen plaats. Op zijn internetsite laat het Pensioenfonds ieder kwartaal zien hoe het beleid in de afgelopen periode is uitgevoerd.

Historisch overzicht 1998 – 2007

Aantallen per einde jaar

	2007*	2006*	2005*	2004*	2003*	2002*	2001	2000	1999	1998
Deelnemers	11.655	11.226	10.589	10.591	10.927	10.780	10.423	10.328	11.101	11.608
Ingegane pensioenen	19.509	19.300	19.003	18.878	18.656	18.596	17.225	17.319	17.616	17.678
Uitgestelde pensioenen	6.639	7.010	7.458	7.605	7.789	8.125	7.225	7.660	7.052	6.751
Totaal	37.803	37.536	37.050	37.074	37.372	37.501	34.873	35.307	35.769	36.037

* vanaf 2002 inclusief Stichting Pensioenfonds van de Billiton-Bedrijven (PfBB)

Voorziening pensioenverplichtingen (in miljoenen euro)

	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998
Op basis van marktrente	10.679	11.256	11.120							
Op basis van 4% rente		11.658	10.682	10.197	9.573	9.363	8.630	8.109	7.821	7.645

Vermogen op 31 december (in miljoenen euro)

	2007*	2006*	2005*	2004*	2003*	2002*	2001*	2000	1999	1998
Aandelen	12.278	12.004	11.056	9.171	8.258	6.339	8.240	8.154	9.946	7.090
Vastrentende waarden	5.559	4.881	4.089	3.736	3.507	3.590	2.347	3.533	3.451	3.576
Alternatieve beleggingen	1.415	1.022	610	402	307	298	320	-	-	-
Hedgefondsen	1.422	1.123	1.063	755	584	501	453	-	-	-
Onroerende zaken (netto)	12	13	13	11	11	10	1.090	1.362	1.358	1.217
Overige activa en passiva (exclusief short posities)	(25)	632	376	445	73	162	252	438	(330)	(130)
Leningen hedgefondsen	(1.404)	(1.105)	(1.054)	(750)	(582)	(496)	(449)	-	-	-
Totaal vermogen	19.257	18.570	16.153	13.770	12.158	10.404	12.253	13.487	14.425	11.753

* vanaf 2001 op risicobasis

Dekkingsgraad (in procenten)

	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998
Op basis van marktrente	180	165	145							
Op basis van 4% rente		159	151	135	127	111	142	166	184	154

Premies, uitkeringen, inkomsten en waardewijzigingen (in miljoenen euro)

	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998
Premies deelnemers en werkgevers	181	197	179	276	133	8	7	9	10	46
Uitgekeerde pensioenen en saldo waardeoverdrachten	575	552	536	529	495	488	479	416	413	412
Inkomsten uit beleggingen	516	545	561	439	382	416	452	442	507	511
Waardewijziging beleggingen	735	2.403	2.307	1.505	1.781	(2.138)	(1.160)	(909)	2.636	647

Netto* rendementen (in procenten)

	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998
Totaalrendement (incl. resultaat valutabeheer)	5,9	17,3	20,4	15,8	21,7	-14,4	-5,4	-4,1	27,8	10,7
Gemiddeld 10-jaars Pensioenfondsrendement	8,8	10,2	10,6	9,5	7,5	8,0	10,1	12,0	11,6	9,7

* vanaf 2006 worden netto rendementen gegeven, dus na aftrek van de kosten voor vermogensbeheer; de andere rendementen in deze tabel zijn herberekend naar netto rendementen, zodat ze vergelijkbaar zijn

Indexatie en stijging prijsindexcijfers (in procenten)

	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998
Stijging CBS afgeleid prijsindexcijfer alle huishoudens (periode maart/maart)	1,6	1,4	1,4	0,8	2,3*	3,7	3,5	1,7	1,6	2,1
Indexatie doorlopend pensioen	1,6	1,4	1,4	0,6	2,5	3,7	6,0**	2,0	2,0	2,1

* oorspronkelijk 2,5%, later door het CBS aangepast naar 2,3%

** incl. 2,5% aanvullende toeslag

Verklaring van gebruikte begrippen

Afgeleide consumentenprijsindex alle huishoudens

Getal dat de prijsontwikkeling aangeeft van een bepaald pakket goederen en diensten, zonder de invloed van indirecte belastingen (zoals BTW) of subsidies

AFM, Autoriteit Financiële markten

Houdt toezicht op het gedrag van iedereen die actief is op de markt van sparen, lenen, beleggen en verzekeren. Let op de manier waarop het Pensioenfonds informatie verstrekt

Benchmark

Objectieve maatstaf, bijvoorbeeld een beursindex, waarmee door het Pensioenfonds behaalde rendementen kunnen worden vergeleken

Deelnemer

Een werknemer in dienst van een Shell maatschappij die pensioenaanspraken opbouwt bij het Pensioenfonds

Dekkingsgraad

De verhouding tussen het aanwezige vermogen en de voorziening pensioenverplichtingen op een bepaald moment

DNB, De Nederlandsche Bank

Houdt financieel toezicht op de in Nederland werkzame pensioenfonds en verzekeringsmaatschappijen

Hedgefondsen

Dit zijn beleggingsfondsen die tegelijk 'long' posities (effecten kopen in de verwachting dat deze in waarde zullen stijgen) en 'short' posities (verkoppen van geleende effecten in de verwachting dat deze in waarde zullen dalen) innemen. Het doel is om een stabiel rendement te behalen, dat onafhankelijk is van de algemene trend op de financiële markten

Indexatie

Aanpassing van de ingegane pensioenen en/of uitgestelde pensioenen met een toeslag

Marktwaaarde

Waarde bij verkoop

Markttrente

De rente op de kapitaalmarkt

Pensioenaanspraken

Pensioenen die nog worden opgebouwd, of pensioenen die nog niet in betaling zijn (uitgestelde pensioenen)

Pensioenfondsplan

Driejaarlijkse studie van het Pensioenfonds. Gekeken wordt hoe het vermogen en de voorziening pensioenverplichtingen zich naar verwachting op lange termijn zullen ontwikkelen. Uit het resultaat van de studie bepaalt het Pensioenfonds of aanpassing van het strategisch beleggingsbeleid, financieringsbeleid of indexatiebeleid gewenst is

Pensioenrechten

Pensioenen die in betaling zijn. Een pensioenaanspraak verandert volgens de wet in een pensioenrecht op het moment dat de uitbetaling van dat pensioen begint

Premie

Bijdrage van de werkgever en de deelnemer

Private equity

Beleggingen in fondsen of ondernemingen die niet op de beurs zijn genoteerd

(op) Risicobasis

De waarde van de beleggingen waarover daadwerkelijk risico wordt gelopen

SAMCo, Shell Asset Management Company B.V.

Beheert het vermogen van het Pensioenfonds en adviseert het bestuur over het beleggingsbeleid

SPN, Shell Pensioenbureau Nederland B.V.

Directeur van het Pensioenfonds. Ondersteunt het bestuur, voert de pensioenregeling uit en adviseert over het pensioenbeleid

Strategisch beleggingsbeleid

Beleggingsbeleid op de lange termijn

Uitgestelde pensioenen

Pensioenaanspraken van voormalige Shell medewerkers, die nog niet in betaling zijn

Valuta afdekking

Ervoor zorgen dat wijzigingen van de waarden van vreemde valuta ten opzichte van de euro de waarde van de beleggingen niet beïnvloeden

Vastrentende waarden

Beleggingen met een vaste opbrengst, zoals obligaties

Voorziening Pensioenverplichtingen

Waarde van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten

Waardeoverdracht

Overdracht van opgebouwde pensioenaanspraken naar de pensioenuitvoerder van de nieuwe werkgever, om pensioenbreuk zoveel mogelijk te beperken

KLACHTENPROCEDURE

Een korte beschrijving van de klachtenprocedure en de tekst van de klachtenregeling staan op de inter-
netsite van het Pensioenfonds (www.shell.nl/pensioenfonds). Wanneer deelnemers, ex-werknemers
van Shell met pensioenaanspraken of pensioengerechtigden zich niet kunnen vinden in de uitkomst van
de klachtenprocedure, kunnen zij zich wenden tot de Ombudsman Pensioenen. In 2007 heeft niemand
van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

UITVOERINGSKOSTEN

Het Pensioenfonds heeft geen personeel in dienst en betaalt daarom geen salarissen en sociale lasten.
Het bestuur van het Pensioenfonds is onbezoldigd. In 2007 bedroegen de totale uitvoeringskosten
€ 63 miljoen (2006: € 61 miljoen). € 58 miljoen hiervan (2006: € 55 miljoen) waren kosten voor
vermogensbeheer. De kosten van de pensioenadministratie plus alle overige kosten bedroegen in 2007
€ 5 miljoen (2006: € 6 miljoen).

Papier en drukwerk: Feiten & Cijfers 2007 is gedrukt op papier met het Forest Stewardship Council
(FSC) keurmerk. In FSC-papier is hout verwerkt uit verantwoord beheerde bossen. De fabrikant van
het papier en de drukker hebben het FSC-certificaat en het Kwaliteitscertificaat ISO 9001. Om het
milieu zo min mogelijk te belasten verzenden wij Feiten & Cijfers in milieuvriendelijke folie, in plaats
van in een enveloppe.

Stichting Shell Pensioenfonds is statutair gevestigd aan de Carel van Bylandtlaan 30, 2569 HR Den Haag; houdt kantoor aan de Sir Winston Churchillaan 366H,
2285 SJ Rijswijk ZH en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41151226.

Fotografie: Shell Beeldbank/Getty images

Mixed Sources
Productgroep uit goed beheerde
bossen, gecontroleerde bronnen
en gerecycled materiaal.
www.fsc.org Cert no. SCS-COC-00958
© 1996 Forest Stewardship Council

